RECENSIE · JAZZ

Too Big for the Room | e.s.t.

Hoe e.s.t. het jazzpianotrio openbrak en de hele wereld binnenliet.

SJB SELECTION · NOVEMBER 2026

e.s.t. · Festival de Jazz de Vitoria-Gasteiz, 2007. Foto: imatik, CC BY 2.0, via Wikimedia Commons.

Jarenlang leek het jazzpianotrio bijna onaantastbaar.

Een piano.
Een contrabas.
Een drumstel.

Drie instrumenten. Drie rollen. Een kwetsbaar evenwicht... bijna een perfecte driehoek, getekend door de traditie.

Bugge Wesseltoft · Canal Street, Arendal, 2015. Foto: Birgit Fostervold, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons.

Een wind uit het Noorden

Toen begon er vanuit Noord-Europa een andere wind te waaien.

Muzikanten als Bugge Wesseltoft en Nils Petter Molvær verkenden nieuwe gebieden, waar jazz, ambient en elektronische muziek langzaam in elkaar begonnen over te vloeien.

Met *New Conception of Jazz* begonnen akoestische instrumenten en elektronica hetzelfde klanklandschap te bewonen.

Dan Berglund, Esbjörn Svensson, Magnus Öström · e.s.t., Jazz Festival Paris, 2007. Foto: Pkobel, CC BY-SA 3.0, via Wikimedia Commons.

En toen kwam e.s.t.

En toen kwam e.s.t.

Esbjörn Svensson.
Dan Berglund.
Magnus Öström.

Op papier was het nog steeds een pianotrio.

Maar papier maakt geen geluid.

Dan Berglund · Vossajazz, 2016. Foto: Knuand, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons.

Papier maakt geen geluid

De contrabas van Dan Berglund gaat door fuzz en wah-wah. Het geluid wordt vuil... het gromt... het brult... tot het bijna klinkt als een elektrische gitaar.

De piano botst met elektronica en bewerkte klanken.

De drums pulseren, persen, stuwen de muziek vooruit... naar een terrein dat naar rock ruikt.

Esbjörn Svensson. Foto: Geert Vandepoele, CC BY-SA 2.0, via Wikimedia Commons.

Een noot wordt een zaadje

En precies hier begint de transformatie.

Want de echte revolutie van e.s.t. zat niet in de effecten.

Het zat in wat ze met hun instrumenten deden.

Eén enkele noot wordt een zaadje.

De bas bouwt een ostinato.
De drums jagen erachteraan.
De piano blijft aandringen.

Herhalen.
Volhouden.
Weer verder.

Het geluid groeit als een golf die steeds meer water verzamelt voordat hij breekt.

Ronde na ronde.
Laag na laag.

Nils Petter Molvær · 2022. Foto: Birgit Fostervold, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons.

Eén organisme

Tot je niet langer drie muzikanten hoort.

Je hoort een machine.
Een motor.
Eén organisme... dat ademt.

En plotseling beginnen de muren tussen de genres af te brokkelen.

Jazz.
Rock.
Elektronische muziek.

Drie namen voor iets dat al aan iedere definitie begint te ontsnappen.

Esbjörn Svensson · Street of Fame, Burghausen. Foto: Werner100359, CC BY-SA 3.0, via Wikimedia Commons.

Voorbij het jazzpubliek

En ook het publiek verandert.

e.s.t. bereikt luisteraars ver buiten het traditionele jazzpubliek en brengt muzikale werelden samen die daarvoor gescheiden leken.

GoGo Penguin · Wien, 2016. Foto: Robert Wetzlmayr, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons.

De echo blijft

Dan stopt hun verhaal.

Maar de echo blijft.

Hij reist verder.
Andere steden.
Andere muzikanten.
Andere generaties.

En jaren later duikt hij opnieuw op bij groepen als GoGo Penguin, waar jazz, klassieke muziek en elektronica elkaar opnieuw ontmoeten en de grens tussen akoestisch en elektronisch steeds dunner wordt.

GoGo Penguin · FZW Dortmund. Foto: Daniel Toschläger, CC BY 4.0, via Wikimedia Commons.

Mogelijkheden

Ze zijn niet e.s.t.

En dat is precies het punt.

Een echte revolutie creëert niet alleen maar navolgers.

Ze creëert mogelijkheden.

Na e.s.t. kon een pianotrio de kracht van een rockband hebben, de hypnose van elektronische muziek, de fysieke puls van de groove en diep vanbinnen toch de onvoorspelbare adem van jazz bewaren.

Rymden (Bugge Wesseltoft, Dan Berglund, Magnus Öström) · Oslo Jazzfestival, 2024. Foto: Tore Sætre, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons.

Te groot voor de kamer

Drie muzikanten.
Drie instrumenten.

Maar een geluid dat op de een of andere manier te groot lijkt voor de ruimte.

Misschien is dat wel de diepste erfenis van e.s.t.

Ze namen de oude driehoek van het pianotrio, openden de zijden en lieten de hele wereld binnen.

> ***Ze namen de oude driehoek van het pianotrio, openden de zijden en lieten de hele wereld binnen.***